Resebrev Nr 74
5–9 juli 1982

BASTAR, CHHATISGARH

Efter fyra månaders resa genom Sri Lanka, Indien och Bangladesh, inlusive två vistelser hos familjen Munshi i Calcutta, for jag åter i väg på en 1,5 månads lång resa i norra, västra, södra och centala Indien. Mitt första mål var staden Kondagaon i södra delen av Madhya Pradesh (en del som senare har avstyckats och nu utgör delstaten Chattisgarh). Närmare bestämt i Bastar-regionen, dominerad av ursprungsbefolkning – främst murias. Mycket speciell spännande kultur som starkt fascinerat antropologer. Jag bodde hos Partha Munshi, Annada Munshis brorson och därmed Bubus kusin, som försörjde sig som fiskodlare. Hans familj var en av många bengaliska familjer som repatrierades tlll Bastar i samband med Indiens delning 1947. Läs också Henrik och Ola Perssons reportage om Kondagaon, efter tips från mig.

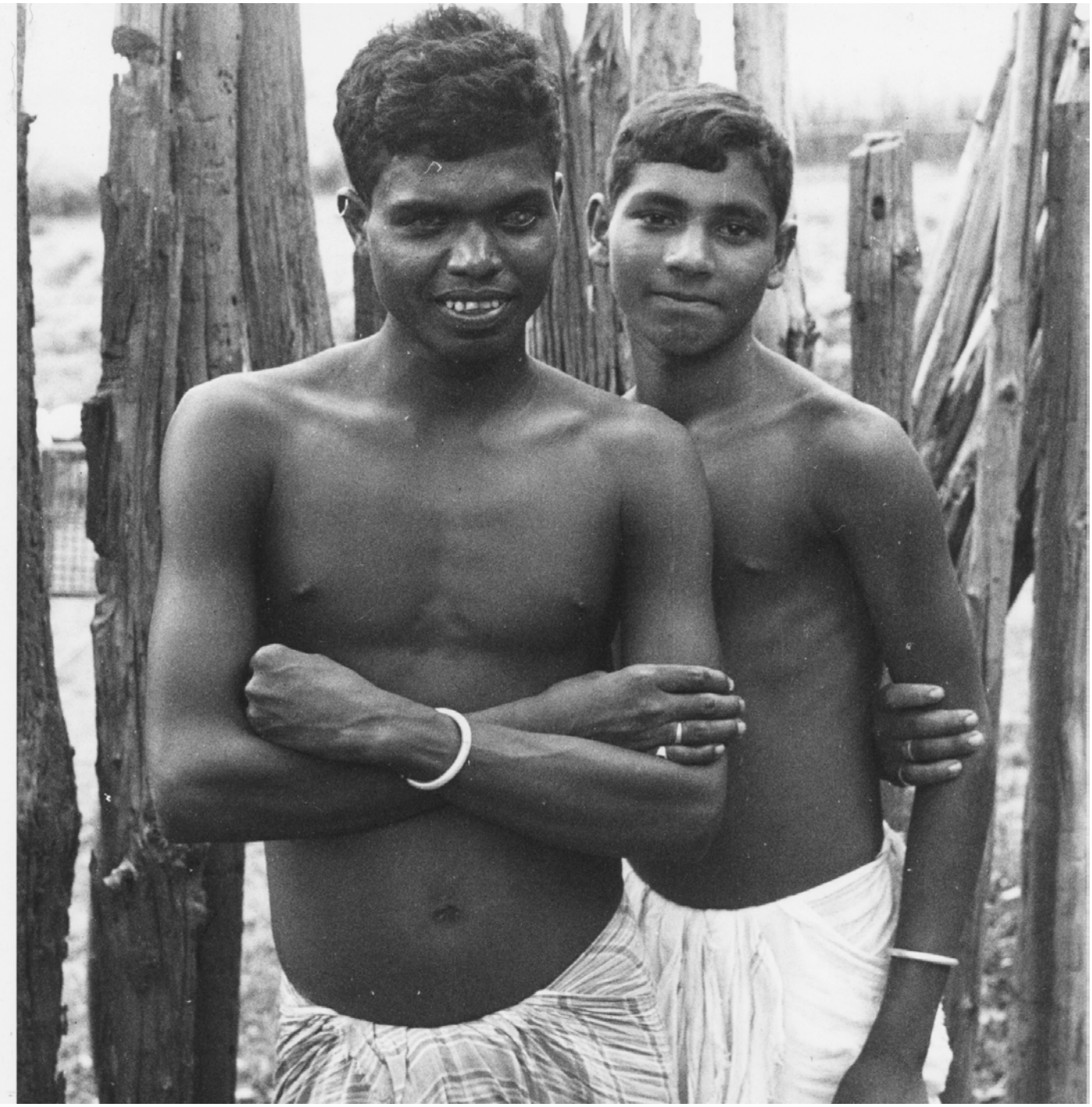

Fascinerade möte med ursprungsbefolkning

En av de mest intressanta upplevelserna under min sex månaders resa som frilansjournalist 1982 genom Sri Lanka, Indien, Bangladesh och Burma var ett besök till Bastar-regionen i centrala Indien, närmare bestämt i vad som då utgjorde södra delen av delstaten Madhya Pradesh men som idag är Chattisgarh – en delstat helt dominerad av ursprungsbefolkning, främst Gonder och Murias med en mycket speciell spännande kultur som starkt fascinerat antropologer. Jag reste dit för träffa Partha Munshi, min svärfar Annada Munshis brorson (och därmed Bubus kusin).

Broderns familj var en av många bengaliska familjer som repatrierades tlll Bastar i samband med Indiens delning 1947 och etablerade sig som fisk-odlare. Jag följde med honom från hemstaden Kondagaon till hans dammar och tillbringade några dagar i muria-byn Malakot vilket blev en sagolik upplevelse.

Juli 1982

Till Indien
Utrikesdep
Stockholm - Bombay - Delhi.

vecka 27

	5 Måndag Melker 186 82-07-05	6 Tisdag Bertil 187 82-07-06	7 Onsdag Klas 188 82-07-07	8 Torsdag Kjell 189 82-07-08	9 Fredag Göthilde 190 82-07-09	10 Lördag Anund 191 82-07-10	
				×		Poste Rest. New Delhi	
8	Till Raipur,	Kondagaon	Kondagaon	Kondagaon	Kondagaon-		8
9	bussa vid nat				Raipur	~~Till Gwalior~~	9
10	till Kondagaon		besök till		6 timmar	till Nagpur	10
11	(Madhya		Medakot		buss, kl 7 ∞	9.45	11
12	Pradesh)		(en mycket-by)		stående!	Tåg till	12
13					14.20 Tåg	New Delhi	13
14					(137) fr. Rai-	kl 10-30	14
15					pur. w/c-1.		15
16					Hinder-de tågd		16
17					~~n-en minut~~!		17
18							18
19					Tåg Raipur-		19
20					Nagpur		20
					22.10,	11 Söndag Eleonora 192 82-07-11	
					framme		
					kl/ind 23.45.	S.E. Trd Delhi	

Transitten ... ?
Kontakta BoS.

CALCUTTA – RAIPUR

5 juli 1982

Åter på väg efter 14 dagar i Calcutta

ag anlände på morgonen med tåg till staden Raipur i dåvarande Indiska delstaten Madhya Pradesh. Jag hade då precis tillbringat 14 dagar i Calcutta och bott hemma hos den välrenomme-ade konstnären och Calcuttaprofilen **Annada Munsh**i och hans familj på Tala Park Avenue Däribland dottern **Bubu** som jag blev blixtförälskad i redan vid min första kontakt med familjen i början av maj. Hon introducerade mig till Nobelpristagaren **Rabindranath Tagores** finstämda poesi och de cirka 2400 dikter som han själv tonsatte och som Bubu sjöng för mig. Vi brevväxlade därefter under min månadslånga resa i Bangladesh, och efter återkomsten till Calcutta fördjupades vår vänskap tlll en ömsesidig romantisk dröm om en framtid tlillsammans. (Drömrnen förverkligades – vi gifte oss 24-26 december1982 i Calcutta, läs mer därom i Resebrev 108.)

Knep för att få plats på fullbokade tåg

Den 5 juli lämnade jag Calcutta för att göra en ny expedition, denna gång till norra, västra och centrala Indien. Jag reste smidigt med mitt Indrail-pass köpt i april i Trivandrum, Kerala. Giltigt för obegränsat resande i första klass i tre månader över hela Indien och dessutom ha möjlighet att få plats på skenbart fullbokade expresståg. Järnvägsbolagen håller nämligen ett antal platser på varje expresståg som allmänheten inte kan boka eller ens känner tilll.

Dessa platser finns till för att ministrar och andra makthavare på typiskt indiskt vis ska kunna resa när som helst utan att bekymra sig om att boka biljett lång tid innan Men det fanns också en kvot på platser reserverade för utländska turister, och det utnyttjade jag flera gånger under min resa. Man behövde bara gå till stationsinspektören och be att få en sådan..

Bengalisk familj bosatt i Bastar sedan 1947

Mttt första mål på denna etapp av min sex månader långa Sydasienresa var staden Kondagaon i Bastar-regionen i centrala Indien, ett område som helt domineras av stamfolk (ursprungsbefolkningen som i officicell indisk terminologi benämns vara *Scheduled Tribes*, men själva kallar sig *Adivasis (*som betyder ”ursprungsfolket”).

Där skulle jag hälsa på **Partha Munshi**, brorson till Annnada – som rekommenderat mig att resa dit och uppleva en fullständigt annorlunda miljö jämfört med Bengalen.Orsaken att en bengalisk familj hamnat i Bastar har att göra med de folkomflyttningar som blev följden av att Indiens frigörelse från den brittiska kolonialmakten 1947 åtföljdes av en delning av landet i två nationer – ett muslimskt Pakistan och ett sekulärt Indien.

Provinsen Bengalen delades också på religiös grund varvid den östliga delen med i huvudsak muslimsk befolkning blev en del av Pakistan. Många bengaliska hinduer valde då att inte stanna kvar i Östpakistan utan flyttade över till Indien, vars regering erbjöd dem att bosätta sig på andra platser av Indien – och Bastar blev en sådan.

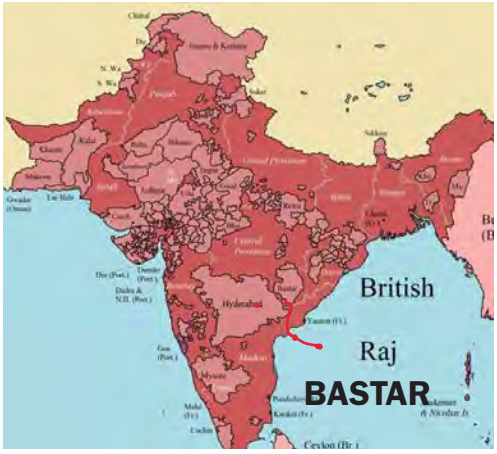

Bastars sista kung mördad av polisen

Bastar var fram tills 1947 en av totalt 565 formellt eller verkligt självständiga prinsstater/kungariken i det som idag är Indien, Pakistan och Bangladesh.Den sista kungen av Bastar, **Pravir Chandra Bhanj Deo** med palats i i huvudstaden Jagdalpur blev istället politiker och parlamentsledamot starkt engagerad i stamfolkens kamp för sina rättigheter. Han mördades 1966 av poli. Han hyllas än idag av Bastars stamfolk. -

Se kartan från 1937 som visar vilka områden som var Brittiska Indien respektive var prinsstater.

Tågresa med nygift kvnna och hennes bror

På tåget Calcutta-Raipur träffade jag en kille från Nepal. Han såg inte ut som en typisk nepales, förklaringen till det var att familjen bott 100 år i södra Nepal där man driver import-exportrörelse. Killen hade studerat Commerce (företagsekonomi) i New Delhi. Nu reste han med sin syster som en månad tidigare gift sig. i Raipur. Efter bröllopet har hon traditionsenligt vistats i föräldrahemmet i Nepal innan hon nu återvände till brudgummens familj och hennes nya hem i Raipur.

KONDAGAON

6 juli 1982

Sex timmars bussfärd

Ankom Raipur på morgonen den 6 juli. Efter frukost gick jag tiill busstationen och köpte biljett för resan vidare till Kondagaon. Kostade 17 rupees 50 paisa för en sex timmars resa till Kondagaon. På bussen hade jag sällskap med en lärarfamilj.

Framme i Kondagaon vid 17-tiden och frågade om vägen till familjen Munshis hem hem i stadsdelen Jamcot Para, For dit med cykelriksha.

Jag blev hjärtligt välkomnad av Parthas charmerande hustru **Uma**, men Partha var inte hemma utan var ute och inspekterade sina fiskdammar som han äger och ger famiijen en god imkomst och samtidigt skapar sysselsättning åt många medlemmar av stamfolken i byarna kring Kondagaon. I väntan på att Partha skulle komma hem tog Uma hand om mig, Hon lät mig bada (vid brunnen), bjöd på te, och lät mig vila efterr den långa resan från Calcutta.

Uppskattad hälsning från Calcutta

När Partha kommit hem blev det trevlig kväll med familjen som utöver Partha och Uma också bestod av deras fyra barn: **Mollika** (smeknamn Sweety), **Bonnosree**, **Mahuma** och **Bhutnath** (smeknamn Baboon). Dessutom Parthas mor **Chaya** och syster **Mala** (som var gift och hade en son **Roshee,**

Jag hade med mig en hälsning på kassettband från Munshifamiljen i Calcuta. Det blev en trevlig kväll när vi lyssnade på bandet oerhört uppskattat. Fantastiskt att sitta i Kondagaon och höra Annadas majestätiska stämma. Han hade också skrivit ett brev, fint textat på bangla I vilket jag lovprisas – att jag är en ängel som ska förmedlar buds kap mellan släktens grenar och slutlgen att Partha skulle ta väl and om mig.

6 juli 1982

Skön cykeltur till Mashora

Efter en välbehövlig sömn tog Partha och Umamig med tilll byn Mashora belägen 7 kilometer från Kondagaon. Jag fick låna en en cykel för att ta oss dit.

Byn med cirka 2 000 invånare dominerades av stamfolk, framför allt *Muria-Gonder* . Begreppet ”stamfolk” är förlegat, men används jämte den mera sympatiska termen *Adivasis* – skogsfolk.

Vi for först tlll Parthas fiskdamm där jag fick möjlighet att studera hur fisket gick till. Alla som jobbade där var adivasis och män. Kvinnor och kvinnor och barn satt längs kanterna och tog de vara på småfisk och räkor medan Partha tog de stora fiskarna för att sälja på fiskmarknaden i Kondagaon.

Därefter cyklade vi till Mashora där vl hälsades välkomna av byns *Rau*t. Varje stamfolksby utser en särskild person av högre kast än övriga bybor (som nästan undantagslöst är stamfolk eller lågkastiga hinduer) vars upgift år att ta hand om gäster och ge vattten och mat till dem.

Ami joll kabó = Jag vill ha vatten på Bengali

Den som innehar detta uppdrag kallas för *Raut*. Vi besökte Mashoras Raut **Botha** och hans hustru **Parwati** (*se bild nedan*) De tog emot oss och bjöd oss på kokta ägg och *Pulli* (sprit från Mo-hunaträdets blommor). De bodde i ett eget hus med två rum och ett litet grönsaksland. Inga barn. Jag frågade henne om de var en lycklig familj. Hennes svar: ”*Nej, inter lycklig*.”).

Tillbaka till Kondagaon. Trevligt att cykla!

På kvällen blev vi inbjudna till en Gond-familj. Till min stora förvåning utan att bli bjudna på sprit. Därefter hälsade vi på Parthas syster i Jamcot Para – stadsdelen där flertalet bengaliska familjer bodde. Där bjöds vi på stekt fisk och mango.

MALAKOT

7 juli 1982

Inget kött på menyn men väl fisk

På natten blev jag dålig i magen. Uma gav mig då naturmedicin *Gandalpa-*'"blad, upplösta i van. Bra för magen. Der fungerade verkligen, så på förmidagen vandrade Partha och jag gick runt i Kondagaon och jag tog en mängd fotton.Sedan till marknaden.

Partha köpte bland annat get-kött. Det var avsett för mig, ity familjen som år av hög kast äter inte kött, mendäremot fiskl varje dag. Det är typiskt för Bengalen, där tilll och med brahminer äter fisk till skillnad mot brahminer i övriga delar av Indien.

På på eftermiddagen hade jag och fattat beslutet att vi skulla åka buss till Muria-byn Malakot där Partha har ett hus.

Vi gick ut till landsvägen 13:30 och väntade på en buss som skulle avgå klockan 14:15. Men den kom inte så vi fick vänta till nästa buss klockan 16:00.

Bussfärd 16 kilometer från Kondagaon. Därefter 3 kilometer till fots för att komma till Malakot med 1 700 invånare. Vi vandrade genom lågvuxen fikon-skog, 7 år gammal – det tar 120 år tills den är fullvuxen.

Tre kilometers vandring i fascinerande landskap

Fascinerande natur, marken täckt av röd sand. Termitstackar. Odlingar med risfält – brunt ris. Byn omgärdad av staket gjort av pålar. Männen barbröstade, endast iklädda lungis och med en yxa över axeln. Allt påminner om Veddhas som jag och **Helge Rubin** besökte i mars.

Framme i Malakot inkvarterade vi oss i Parthas hus som han skaffat för att han har fiskdammar även här. Han kommer därför hit regelbundet för attt inspektera fisket. Huset står dock mestadels tomt, bara bebott av 60-årig tjänstekvinna som sköter om det. Hon var emellertid inte hemma när vi anlände och vi hade ingen nyckel. Partha gick då tilll Malakots *patel* (byledare) **Shunna**) för att leta efter tjänstekvinnan. när hon väl kom kastade hon sig framstupa och innan jag hann reagera kysste hon mina fötter. Ett tecken på underdånighet.

En risskörd om året

Partha äger inte bara fiskdammar som sysselsätter 10-12 lantarbetare, alla Murias, utan också jordbruksmark där han odlar paddy (ris – 10 acres i Malakot och 2 acres i Mashora. Utan konstbevattning går det bara att få en skörd om året. Det räcker dock till familjens egen förbrukning.

Han imponerar med sin språkkunnighet mycket, han talar flytande bangla, hindi, oriya, ganda, punjabi och Murias språk som heter halwi. Dessutom förstår han hjälpligt engelska och telugu. På kvällen bevistade vi en enastående dans- och- musikföreställning av Murias som ivisade prov på stamfolkens rika kultur– i byns så kallade Ungdomshus Jättetrött 21.30. Till sängs utan middag. På natten upp sket 2 gånger – på utedass.

8 juli 1982

Enastående Muria- dans och musik

Jag har ätit frukost, serverad av vår hushållerska – toasts, ett stekt ägg, en banan och te. Så fridfullt, denna morgon i muria-byn. Jag sitter på en av sängarna ute på verandan. Partha liggr på den andra. Han mår dåligt, drack för mycket hembryggt igår kväll. Vår hushållerska diskar och hämtar vatten i brunnen på fältet, 100 meter framför huset.

Byns 'medicinman' och många ungdomar står här och tittar på exotiska jag. De hade troligen aldrig sett en utlänning förr, och som dessutom tillbringat två dagar i deras by. Några bybor är också här för att reparera husets tak idag.

Det regnade i natt. Behagligt, men det var mycket mygg och därmed många myggbett på armarna, men på morgonen inga kliande bett, underligt. Nu är det åter tung, fuktig luft – men svalare än i igår på dagen.

Jag blev hemskt irriterad på Partha i går kväll. Han skulle demonstrera sin makt här i byn, en högkastig brahmin vars ord är lag. Vi var borta i 'Nattklubben' – ungdomshuset, för att höra på sång och se på dans. Partha dirigerade helt och hållet vad byungdomarna skulle göra. Han somnade sedan medan vi satt ute och lyssnade på inspelningarn jag gjort.

Arrogant beteende gentemot ursprungsbefolkninge

Precis samma arroganta översittarfasoner gentemot enkla männlkor, adivasis och daliter srom jag erfor när jag besökte en tidigare brittisk-ägd teplantage i nordöstra Banglaesh. .Managern bodde i ett tjusigt hus på toppen av en kulle som han övertagit från den sista brittiska föreståndaren två år tidigare.

Liksom Partha var han jättetrevlig gentemo mot mig – journalist från Sverige – men mot de anställda plantage-arbetarna var han hemsk.

Klockan är nu 17:40, den 8 juli. Efter den fina morgonen blev jag dålig. Jag har haft ont i magen och spytt under dagen. Sitter nu på verandan till byns tehus. Åt endast lite ris och fisk till middag. Därför beslutade vi att åka hem till Kondagaon nu på kvällen och det gjorde vi.

...

KONDAGAON –RAIPUR

9 juli 1982

Missade tåget med en minut"!

En superjobbig dag när jag lämnade Kondagaon förat ta bussen till Raipur för vidare befordran Delhi. Efter frukost tog jag farväl av Partha och Uma, men de följde med mig tilli bus-stationen. Det blev en förfärlig resa ity bussen kom från Jagdalpur och var redan fullsatt så jag tvingades stå upp hela resan på över 6 timmar. Men genom att tänka på Bubu kunde jag härda ut. Jag längtar hem, Jag är så förälskad i Bubu, drömmer om att få gfta mig med henne och ta henne med till Sverige. Så mycket vi kan göra tillsammans. Cykla, tälta, hälsa på vänner och naturligtvis söka upp vår gemensamma bangladeshiska vän **Jamil Mustafa** i Göteborg.

Jag f ick nämligen av honom inför min resa många adresser till intressanta personer i Bangladesh men också i Calcutta, bland dem konstnärsfamiljen Munshi. Som han lärde känna 1970-71, då han tillbringade mycket tid i Calcutta för att undkomma pakistanska arméns massakrer på intellektuella, studenter och alla bengaler som kämpade för frihet.

Hälsade på mäniskorättskämpar

Väl framme i Raipur hade jag 2 timmar ledigt innan expresståget till Delhi som jag planerat åka med skulle avgå. Jag fick då för mig att jag skulle hinna hälsa på människorättsaktiven **R K Said** som jag fått adressen till av vår gemensamma vän **Ajit Roy** i Calcutta.

Ringde hem till honom, hans hustru svarade. Hon meddelade att mannen dessvärre var bortrest, på en konferens. i Gwaiior, men att jag likväl var välkommen att hälsa på då hon är lika aktiv i kampen för stamfolkens rättigheten.

Så jag for med taxi till deras hem och ett givande samtal med henne. Dessvärre missbedömde jag tiden det skulle ta att fara tillbaks till stationen. Med följd att jag missade direkttåget tlll Delhi med 1 minut ! När jag rusar ut på plattformen susar de sista vagnarna förbi. Alltså blev jag tvungen att stana kvar i Raipur hela kvällen,och ta ett natt-tåg till Nagpur och byta tlll ett Dejhi-tåg.Klockan är 19.10, dricker en Black Label och väntar på tomatsoppa och kyckling-lever, på Vinan Bar och Resaurant i Raipur. Visserligen drack vi öl också i Kondagaon men där fanns bara Golden Eagle tillgänglig. Black Label är klart överlägset i smak (och ännu dyrare. 16 rps tar de här på Vinan.) lAldeeles mörkt i baren, svårt att skriva. Indisk filmmusik spelas.

LARS EKLUND

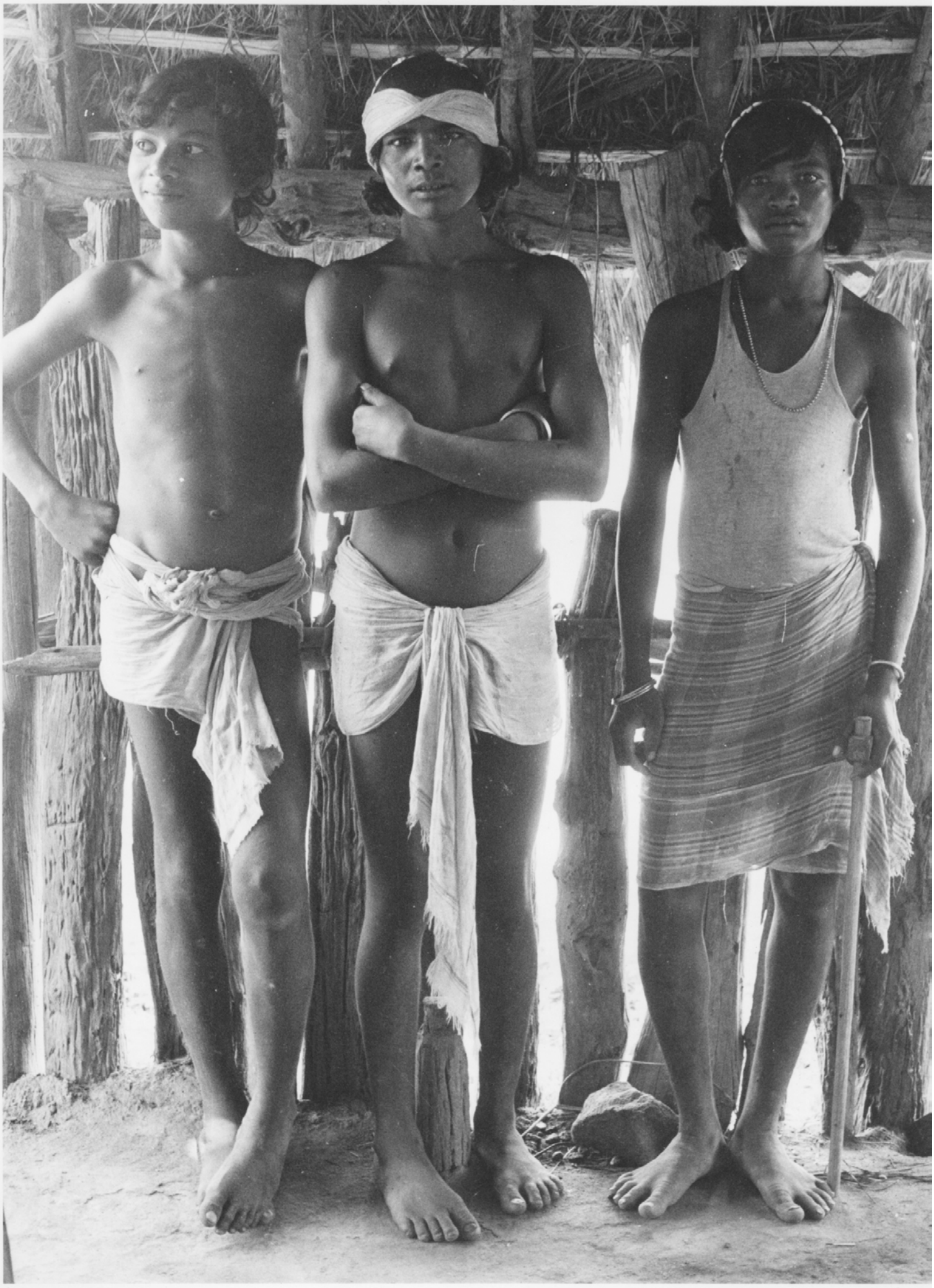

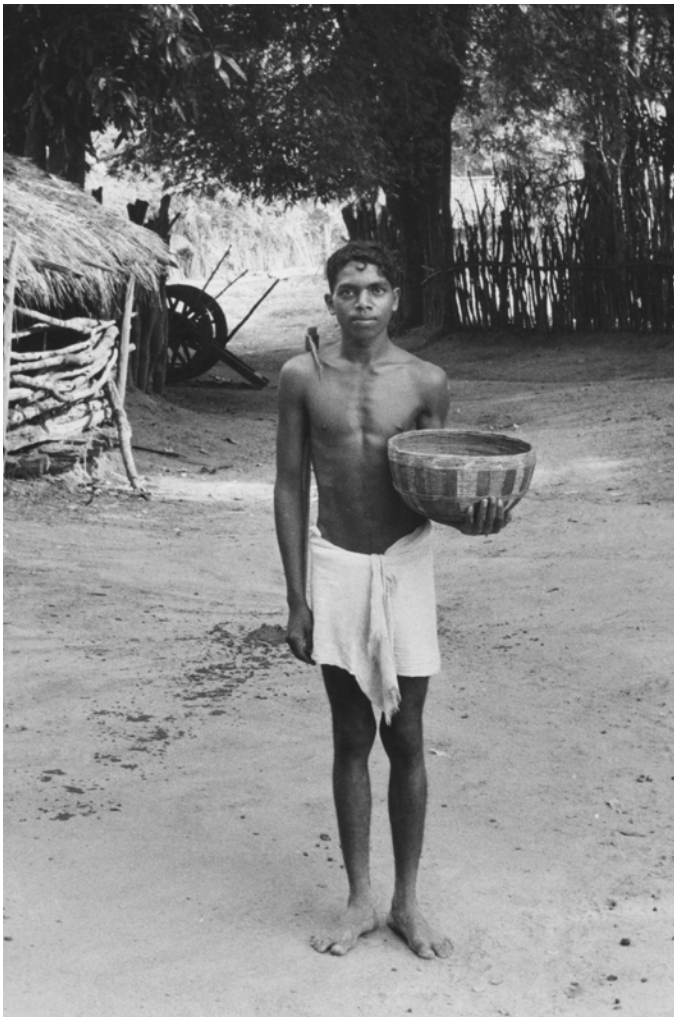

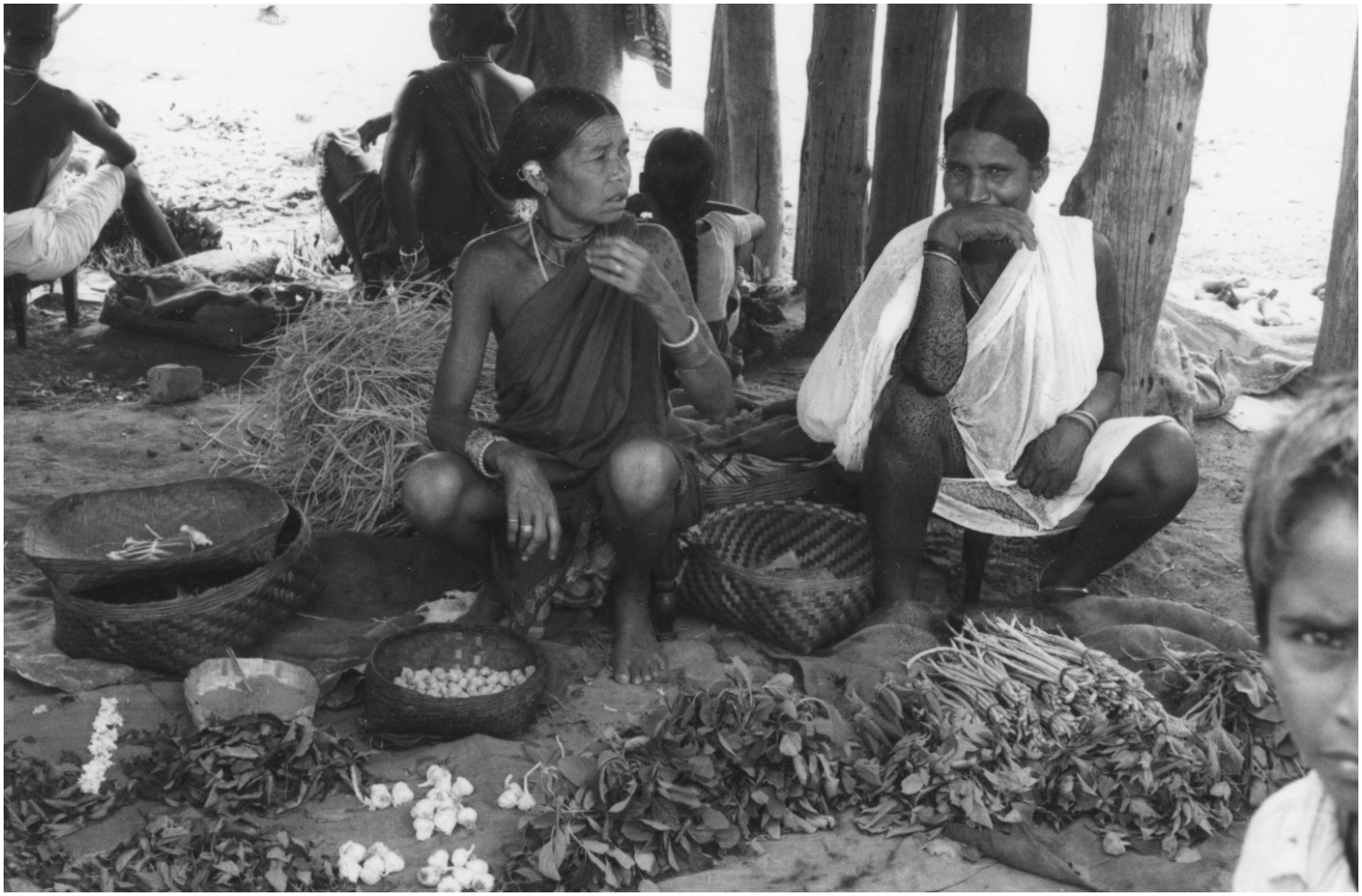

Shukashing, byns medium, dagen efter en seans där han besatts av andar.

GONDER
—ett stamfolk i Indien

—Res inte till gonderna!
Det säger en lokal polischef till oss när vi vill ta oss till några av de folk som lever i Bastarområdet i centrala Indien.
—De bara super. De är aggressiva och kan börja slåss. Ibland kommer någon av dem in på polisstationen med ett avhugget huvud och säger: "Den här mannen har jag dödat."

Gonderna är ett stort stamfolk i centrala Indien. Bland de över fyra miljonerna gonder finns omkring 40 olika stammar. I hela Indien finns ungefär 50 miljoner människor som tillhör olika stamfolk.

I januari 1988 begav vi oss dit för att se hur gondernas dagliga liv och den aktuella situationen ter sig. Att frågan är känslig stod snabbt klart. Både den vanliga polisen och säkerhetspolisen höll ögonen på oss. Bastar-distriktet, som ligger i delstaten Madhya Pradesh, sägs vara utsatt för gerillainfiltration från Andra Pradesh av den maoistiska naxalitrörelsen

STÖD AV STAMFOLK

Gerillan får stöd av stamfolken, och i utbyte jagar naxaliterna bort jordägare och regeringstjänstemän.

Stamfolken har i Indien som helhet särskilda förmåner i lagstiftning och skolsystem — de har rätt till en viss kvot av skolplatserna. De anses vara en av Indiens efterblivna grupper som behöver "utveckling".

Men de är även offer för exploatering av rika jordägare och är i praktiken diskriminerade. Att de är egna nationer med egen religion, kultur och samhällsstruktur tycks inte erkännas av myndigheterna.

Och som om inte det var tillräckligt drabbas stamfolken särskilt hårt av Indiens ekologiska kris. Idag finns bara 10 procent av Indiens en gång sägenomspunna skogar kvar. Torka och översvämningar avlöser varandra.

KRAFTVERK

Stamfolken lever i hög utsträckning i bergstrakter och skogar. Men skogarna avverkas i accellererande takt. Och nu hotas tiotusentals gonder i centrala

Stämningen i gond-byn Malakot skiljer sig avsevärt från den i Indiens bullrande storstäder. Människorna tar emot oss med ett avspänt lugn.

Indien av stora kraftverksbyggen, som startats med Världsbankens stöd.

I delstaten Madhya Pradesh ska Indravatifloden dämmas upp. Stora skogsområden, fulla av sällsynta trädslag och djur, kommer att sättas under vatten.

I skogarna finns gonder som lever av att samla och jaga — och av olika former av jordbruk. De odlar baljväxter, ris, majs m m.

De kommer att tvångsförflyttas, men många av dem vet själva inte om det ännu. De som vet har börjat protestera.

AVSPÄNT LUGN

Trots varningarna beger vi oss, tillsammans med en bengalisk vägvisare, till gondbyn Malakot.

Stämningen vi möts av är verkligen en annan än i Indiens bullrande storstäder. Människorna i denna **muria**-gondby tar emot oss med ett avspänt lugn.

Att äntligen komma till byn är närmast överväldigande. De små lerhusen, som ser ut att växa direkt upp ur den rödaktiga jorden, omges av en frodig grönska och fantastiska träd, som påminner om de bilder man sett av hur växtligheten kan ha sett ut på urtidsödlornas tid.

Främst är det **gorga**-träden — sagopalmer — som imponerar. Men där finns också bananträd, tamarind och en mängd andra odlade och vilda växter — bl a **tendu**, som man använder både frukt och blad av. Frukten äts och av bladen rullas de små **bidi**-cigarretterna, med ytterst lite tobak i, som är vanliga över stora delar av Indien.

HÄLSNINGSRIT

Vår vägvisare, som heter **Partha Munshi**, har i sin ungdom bott i byn. Han kan deras språk och har vant sig vid deras levnadssätt, deras mat och dryck. En tid var han medlem av deras ungdomshus, **ghotulen**, där han hade funktion som domare i tvister.

När vi kommer innanför en av byns gårdspalissader, till det lerhus där Partha Munshi brukade bo, måste vi som hälsningsrit tvätta fötterna i vatten.

GORGA — PALMVIN!

Vi besöker sedan hydda efter hydda, bjuds på frukt och **gorga** — sagopalmvinet som dricks ur ett vikt löv.

Den jästa saven hämtas ner direkt till oss ur en palm. En av gonderna klättrar snabbt upp för den 15-20 meter höga stammen och tömmer en kalebass som är placerad där uppe och som saven droppat ner i.

Stämningen blir om möjligt ännu mer avspänd efter några löv gorga.

Och inte nog med att stämningen är lugn. Vad man också kan lägga märke till är att människorna i byn ser varandra i ögonen — på ett sätt som man inte gör i Sverige — när de möts. Alla verkar leva på samma "nivå". Det märks att det här inte är något hårt skiktat samhälle.

Partha Munshi går runt med oss och klappar om sina gamla vänner i byn. Det är *Mopalin* — kvinnan från Mopal — den döve, en hinduisk präst, ett medium och många andra.

På något sätt liknar Partha Munshi Karlsson i Strindbergs Hemsöborna. Han är vad som med en antropologisk term brukar kallas en "middle-man" eller en entreprenör.

—Mina kontakter är mitt kapital, säger han själv.

MEDIETRANCE

Efter besöken är det matdags. Vi gör upp eld under ett tak på den gård där vi bor. Vår vägvisare försvinner ett tag i ett ärende till en hydda i närheten, men kommer snart springande tillbaka.

–Kom fort, säger han, det här måste ni se!

Ett av byns medier – *Shukashing* – har fallit i trance utanför en hydda intill. Snart kommmer han att besättas av anda. Man säger till oss att han märkt att det fanns andar vid hyddan.

Ett tiotal bybor har samlats kring honom där han sitter och skakar som i ett epileptiskt anfall. Huvudet kastar fram och tillbaka, saliv rinner ur munnen, och

han hoppar upp och ned där han sitter på knä. Så småningom reser han sig och börjar slå kullerbyttor och volter.

Sedan gör han ett tecken med kroppen att han kommer att börja slå huvudet i marken! En av byborna kommer med en hoprullad filt som han lägger framför mediet, så att han inte skall skada sig. Han slår huvudet hårt mot filten några gånger, sedan sätter han sig ner, fortsätter att skaka och ger upp några gälla skrik. Därefter förändras rösten, och andarna börjar tala genom honom.

ÅSKA

Stämningen är på en gång förtätad och uppsluppen — på avstånd korsar åskblixtar himlen med ett muller i fjärran. Byborna ställer frågor, förhandlar och driver med de andar de inte vill ha där.

Det är tre olika väsen som besätter Shukashing. Hans röst byter tonläge vartefter de övernaturliga varelserna kommer till, eller lämnar, hans kropp.

—Det här är något helt naturligt, säger byborna. Det är många här som kan falla i trance, det kan egentligen hända vem som helst. Kontakten med förfädersandarna är
en mycket viktig del av gondernas liv, och det märks att det här är en väsentlig del av livet i byn, men också att det är något så helt naturligt att det inte orsakar någon större uppståndelse.

"NATTKLUBBEN"

Den andra kvällen besöker vi byns **ghotul** — ungdomshuset, eller "night-club" som vår vägvisare säger. Här sover ungdomarna tillsammans och styr sig själva innan de gifter sig. Här utövas bl a den sexuella frihet som gonderna är kända för. I vissa av ghotulerna praktiseras partnerbyte, enligt vissa strikt tillämpade regler.

Inne i huset är stämningen som på en svensk ungdomsgård, fast hjärligare. Pojkarna är lite fulla, och alla flickorna passerar förbi och rör vid oss. Utanför huset uppförs danser tillägnade en flicka som ska gifta sig och aldrig mer besöka ungdomshuset. Flickorna som dansar rör sig i mycket komplicerade, men helt samstämda rörelser. De håller tätt i varandra, kropp mot kropp, så att de bildar vad som ser ut som en lång orm, som slingrar sig fram i månljuset. De sjunger, och fotbjällrorna rasslar medan pojkarna trummar.

NYFIKENHET OCH UPPHETSNING

En forskare som tillbringade en stor del av sitt liv hos Indiens stamfolk var **Verrier Elwin**. Han besökte gondbyn Malakot 1944. Av vad han skrivit kan man få en något mera utförlig bild av ghotullivet än vi själva lyckades få under vårt ganska korta besök.

I sin bok **The Muria and their Ghotul** skriver han bl a:

"För främlingen...är det viktigaste med ghotulen, det som väcker hans nyfikenhet och upphetsning, de sexuella relationerna

Gonderna jagade fram till helt nyligen mycket i sina skogar.

mellan manliga och kvinnliga ghotulmedlemmar.

Det är antagligen så, att många människor som har kontakt med muria-gonderna hela sitt liv aldrig upptäcker att de sexuella relationerna kommer i andra hand och att de magiska, religiösa och sociala aspekterna av ghotullivet är de viktigaste. /../

Om det finns frihet, så finns det också tabu. Om ungdomen medför frihet, är det också så att livet fortsätter in i den striktaste etikett. /../

Men det finns förstås ett enkelt, sensuellt och passionerat sexliv i ghotulen..."

TVÅ TYPER

Det finns, skriver Elwin, två typer av ghotul. Och ett av de viktigaste skälen för ghotulens uppkomst över huvud taget är muria-gondernas vilja att hindra barnen från att bevittna "den ursprungliga akten".

Elwin fortsätter:

"Den viktigaste principen för den första typen av ghotul, den som ibland kallas 'jodidar', är den om trohet mot en partner under hela perioden före giftermål.

Varje manlig medlem paras ihop med en kvinnlig. Han är formellt 'gift' med henne, hon kan t o m t aden kvinnliga formen av hans titel. Skilsmädda är tillåtet, men otrohet straffas.

I den andra typen av ghotul, som troligen är en senare utveckling av den klassiska modellen, är varje form av långvarigt band mellan manliga och kvinnliga medlemmar förbjuden. Ingen pojke kan säga att den eller den medlemmen är **hans** flicka. Om någon tillbringar mer än tre nätter med samma flicka straffas han."

BROTT MOT REGLERNA

Det finns dock många exempel på brott mot reglerna i den första typen av ghotul, skriver Elwin och fortsätter:

"Trots att de båda typerna av ghotul utåt sett är mycket lika, är sederna och atmosfären i den moderna typen helt annorlunda än i den gamla.

I den nya typen är alla arrangemang gjorda för att förhindra långvariga, intensiva förbindelser — för att förhindra svartsjuka och äganderättskänslor, för att fördjupa känslan av allmän egendom och gemensam handling.

Ingen manlig medlem får betrakta en kvinnlig som 'sin'. /../ Alla hör till alla andra...

En pojke och flicka får tillbringa tre nätter tillsammans i rad, därefter får de en varning. Om de fortsätter blir de straffade.

INGEN ÄGANDERÄTT

Om en pojke visar någon form av äganderättskänslor över en viss flicka, om han med en min visar att han ogillar att hon älskar med någon annan, om han irriteras av att hon sover vid någon annans sida, om han blir förorättad av att hon vägrar massera honom och går till någon annan i stället, blir han kraftfullt

Vår följeslagare Partha Munshi och hans fru Uma.

Nu hotas gondernas traditionella liv av dammbyggen.

påmind av de andra om att hon inte är hans fru.

Han har ingen **haq** eller rättighet över henne. Hon är hela ghotulens **mal** eller egendom, och om han med en min visar något annat blir han straffad."

INTE FÖRSTÖRAS AV KÄRLEK

Elwin spekulerar också över hur det kommer sig att den här typen av ghotul i så stor utsträckning ersatt den klassiska 'jodidar'-type, och han skriver:

"I Benur Pargana och i Koilibera hörde jag att det var för att den 'inte ska förstöras av kärlek'. /.../

De moderna reglerna är också avsedda som en preventiv åtgärd. Muria-gonderna anser nämligen att befruktningbara kan äga rum när man och kvinna lever tillsammans under lång tid och njuter av en lång rad samlag..."

TILLVERKAR SJÄLVA

Muria-gonderna verkar, vid vårt korta besök, leva ett fritt och bra liv, där de tillverkar allt de behöver själva — från pilspetsar till matolja. Men en del av barnen har svullna magar.

På kort sikt hotas deras traditionella liv av dammbyggen och andra miljöförändringar, trycket från den västerländska kulturen, internationellt storkapital och inordnande i storsamhället Indien kan också leda till gondkulturens undergång.

Barnen får lära sig läsa och skriva hindi. Det finns gondstammar som förlorat sitt eget språk och idag endast talar hindi.

Gonderna har tidigare levt utanför det hierarkiska kastsystemet. Men med hinduiseringen följer för stamfolken ofta ett liv som lågkastiga låglönearbetare i Indiens storstadsslum.

Text och foto: HENRIK PERSSON
OLA PERSSON

SEANSEN

Den första kvällen vi var hos gonderna blev ett av medierna i byn besatt av andar. *Shukashing* hette han, och här följer ett utdrag av vad som kom fram under seansen.

Shukashing har just på ett, som vi tycker, ganska dramatiskt sätt hamnat i ett trancetillstånd. Och nu börjar andarna tala genom honom — en efter en.

Ett tiotal bybor, som förefaller ta det hela mycket lugnt, står runt honom.

Anden säger: Här finns tre bröder och deras barn.

En åhörare: Vi kan inte tolerera denna ande.

Anden: Vad kan jag göra? En av era familjemedlemmar har bjudit in mig. Ni måste tända rökelsestickor, för här är dåliga förhållanden. Hela området måste rökas med rökelsestickor.

En åhörare: Vem är anden?

Anden: Jag är **bade-deo** (en stor ande).

Därefter kommer en gammal kvinnlig ande till mediet. Rösten förändras återigen.

En åhörare: Varför har du kommit hit? Varför är våra familjemedlemmar alltid sjuka? Vad är det för fel vi gör?

Anden: Tag ris och räkna det (som spådom).

En åhörare tar lite riskorn, lägger dem på marken två och två så långt det räcker och säger: Inte jämna par utan en extra.

En åhörare: Vem är anden? Varför har du kommit till mit hus?

Anden: Din husande måste ge sig av. Jag ska hjälpa dig.

En åhörare: Jag kan inte acceptera dig. Vad vill du ha? Jag kan ge dig en kokosnöt. Vår husande ska stanna kvar, och du ska härifrån.

En annan åhörare: Jag har inte bjudit in dig. Varför har du kommit hit?

Ytterligare en annan åhörare: Om du gör något åt våra svårigheter på åtta dagar, ska jag ära dig. Säg vad du vill ha, så ska jag ge dig det. Men begär inte för mycket. Vill du ha ett kilo guld, kan jag inte ge dig det. Det är över min förmåga.

Anden: Tag ris och räkna det.

En åhörare: Jag köpte en kalv från

*Under vår första natt i byn besattes ett av byns medier av andar. Seansbilder från **The Muria and Their Ghotul.***

Mopal. Har du följt med kalven? Är det orsaken till att du kommit hit?

Anden: Nej, det är inte orsaken.

Mediet: Anden kommer inte från Mopal, utan från Gajare.

Anden: En svart tupp vill jag ha — och en kokosnöt — så ska jag ge mig av.

En åhörare: Jag går med på det. Jag ger dig en svart tupp och en kokosnöt, men då måste du ge dig iväg.

Anden: Om du inte ger mig en svart tupp och en kokosnöt, ska jag skära tungan av dig nästa gång jag kommer.

En åhörare: Du kan ge dig av. Jag lovar att ge dig det. Mitt ord är lag.

Mediet: En ande från en annan by kommer och stör Malakot-andarna. Jag har gett henne mat så många gånger. Varför kommer hon ändå tillbaka?

Anden: Tro inte annat än att jag kommer att ge mig av, men jag kommer att göra det via ett av dina ben.

Och jag har sagt till dig att jag inte är dålig. Jag är bra, som en vän till dig. Om du har några problem, kan du säga till mig att komma.

Anden vill ha **lali**, rött pulver, och **mediet** säger: Ge mig något rött på tånaglarna. Fort, fort. Jag vill ha rött pulver på tånaglarna.

Någon tar rött pulver, och **anden** säger till mediet: Jag ger mig iväg, men innan dess säger jag dig att du gjort ett misstag. Du har förhandlat för din son om äktenskap med en kvinna från Mopal, vars far är sjuk. Jag ska bota honom inom åtta dagar, och ni ska ära mig.

Mediet frågar sig själv: Varför har jag förhandlat om en kvinna från Mopal?

Åhörarna skrattar.

Därefter börjar mediets ena ben skaka, och anden i fråga ska ha gett sig iväg.

När anden lämnat platsen kände sig mediet obehaglig till mods ett litet tag. Han hade smärtor i kroppen och suckade tungt, men efter en liten stund var han bra igen.

Under hela seansen, som varade betydligt längre än så här, var stämningen mycket lugn och vardaglig — emellanåt uppsluppen. Byborna skrattade åt, hånade och drev med de andar de inte ville ha där.

Ett medium besatt av andar var ingen stor händelse i byn, verkade det som.

Eller, som de sa: Besatt kan egentligen vem som helst bli. Det är en helt naturlig sak.

Översättning: Partha Munshi m. fl.

I ghotulen berättas historier om könsorganens uppkomst.

KÖNSLIV I GHOTULEN

Vill man veta lite mer om gondernas sexliv — som vi västerlänningar ofta vill — kan man gå till *Verrier Elwins* bok *The Muria and Their Ghotul.*

Elwin, som levt mycket länge bland gonderna, behandlar utförligt deras attityd till sex. Han skriver:

"Muria-gonderna har en enkel, oskyldig och naturlig attityd till sex. I ghotulen stärks denna attityd genom frånvaron av varje form av skuldkänsla och frånvaron av störningar utifrån.

Murias anser att sex är någonting bra. Det gör dig gott, det är hälsosamt och vackert.

När det utförs av de rätta människorna (såsom en manlig och kvinnlig ghotulmedlem som inte är tabu för varandra), vid rätt tid (utanför menstruationsperioden och med undvikande av förbjudna dagar), och på rätt plats (innanför ghotulens väggar, där ingen synd kan finnas) är det den lyckligaste och bästa företeelsen i livet.

SKÄMTAMDE RELATION

Denna syn på sex som någonting gott och normalt ger murias en lättsamhet i sättet. De säger att penis och vagina står i en skämtande relation till varandra.

Sex är roligt. Det är den bästa av ghotullekar, det är könsorganens dans, det är ett extatiskt gungande i den älskades armar.

Det bör inte vara för intensivt, och det får inte smutsas av äganderättskänslor och svartsjuka. Man menar att de bästa och lyckligaste sexrelationerna finns i den moderna typen av ghotul, där man ofta byter partner.

Idén om platonisk kärlek är bara löjlig. Unga ghotulmedlemmar kan tillbringa nätterna tillsammans utan samlag, men detta är ändå målet. "Törst släcks inte genom att slicka dagg'."

DEN LEVANDE VAGINAN

I ghotulen och bland gonderna berättas många historier om könsorganens uppkomst och tidiga historia. En av dem har den levande och tandförsedda vaginan som tema, och den lyder:

"En gång för mycket länge sedan kunde vaginan lämna kroppen på nätterna och gå ut på fälten för att beta.

Den hade tänder som den kunde tugga med. Den stannade ute hela nätterna och betade och kom hem på morgonen, mätt och belåten.

Efter hand började byborna säga: Vad är det för någonting som äter på våra odlingar om nätterna? Vi sätter ut fällor och fångar vad det nu är.

FÄLLOR

Så de satte ut fällor på fälten, och på natten när vaginorna kom för att beta, blev de fångade. Byborna tog hem dem i en stor korg, låste in dem i ett hus och rapporterade saken till rajan. Rajan dömde vaginorna till avrättning genom hängning.

När de hörde detta blev byborna rädda. De sa: Hur ska vi kunna leva med våra fruar, om deras organ är förstörda? Så de gick till rajan för att be om förlåtelse och lovade att ge ersättning till dem som ägde fälten.

Inom ghotulens väggar kan ingen synd finnas.

Rajan sa: Till att börja med måste tänderna förstöras och avlägsnas från vaginorna. Den som gör detta kommer att bli belönad.

Det fanns ingen som visste hur man skulle bära sig åt, men till slut åtog sig en enögd polisman saken. Han hade själv en kniv som växte ut från hans penis.

Med kniven tog han bort tänderna, och med hammare och spik satte han tillbaka vaginorna på sin plats. Den spik han använde är clitoris, som sitter ovanför vaginan för att hålla den på plats.

Vaginorna förbannade mannen som hade åsamkat dem detta och förvandlade honom till en gris — och än idag ser ju grisens organ ut som en kniv."

VEM ÄR BÄST?

En annan historia handlar om en tävling mellan brösten och vaginan:

"En gång grälade brösten och vaginan.

—Jag är bäst, sa vaginan. Det är för min skull som männen blir galna och dör.

—Nej, sa brösten. Det är vi som är bäst. Det är vår skönhet som männen vill se. Om det inte fanns några bröst, vem skulle då komma till dig?

—Men om det inte fanns någon vagina, vem skulle då bry sig om er? Går män på jakt efter blommer eller ett vackert vattendrag?

—Män ser oss på långt håll och dras till oss på grund av vår skönhet. Det är först därefter som de ser på dig. Först rör de vid oss, sedan vid dig.

—Men ingen får ut någonting av att röra vid er.

—Men om de inte såg oss och rörde vid oss, hur skulle de då kunna bli upphetsade? De skulle fullständigt strunta i dig.

VARSITT HÅLL

Medan grälet pågick skildes vaginan och brösten åt och gick åt varsitt håll.

På vägen mötte brösten en man som tog dem åt sidan och började smeka dem. Men när han tittade ner och inte hittade någonting där, gick han besviken sin väg.

Då gick brösten tillbaka till vaginan och sa:

—Syster, du har vunnit. Det är du som är den bästa." ■

NA
HE

Narma
längsta
en av h
lång r
landska
jordbru
Madya
att sl
Arabisk
Ca
varav
urspru
Gonde
floden,
materi

Genom å
fram oc
människ
sägs ha
kropp. V
Shivaling
För mång
av floder.
till en sv
varje år f

Därefte
och vit. S
runt flod
gjort en p

Under
på färder
mer än nä
färder, s
världens
påbörjats

DAMMB

Utefte
sammanl
små, 135
två störs
Pradesh
kommer
vatten ä
Indien.

Effek
revolutio
ska kunn
3000 MW
upp som
framtid;
projekt sk

Det h
att färdig
45. Idag n
upp till 1
upptill 4
Världsba
dammarn
Sarovar.